

XJAVNA RASPRAVA PROJEKTA "SVJETLOVODNA DISTRIBUCIJSKA MREŽA GRADA KRKA"

- Odgovori Grada Krka na Očitovanje Regionalne energetske agencije Kvarner u okviru javne rasprave projekta "Svjetlovodna distribucijska mreža Grada Krka" od 11.2.2015.

REA
KVARNER

Regionalna Energetska Agencija Kvarner d.o.o.
Regional Energy Agency Kvarner Ltd.

Ciottina 17b, 51000 Rijeka, Hrvatska T +385 (0)51 631 844 F +385 (0)51 263 751 E info@reakvarner.hr

U Rijeci, 11.02.2015.godine

Predmet: Komentari na materijal za javnu raspravu

Očitovanje REA-e

1. Javna rasprava je pokrenuta iako nije osnovan NOP te nisu odobreni ključni dokumenti ONP od strane EK. Također, ONP-om je propisano da NP-ovi odluku o pokretanju projekta moraju donijeti najkasnije 90 dana od trenutka pokretanja javne rasprave, a uvjet za pokretanje projekta je odobrenje PRŠIja od strane NOP-a. Da li to znači da će se rasprava za širokopojasnu mrežu Grada Krka ponoviti po odobrenju navedenih dokumenata i formiranju NOP-a?

Odgovor Grada Krka

Javna rasprava pokrenuta je sukladno čl. 78(b) *Smjernica za primjenu pravila državnih potpora koje se odnose na brzi razvoj širokopojasnih mreža (SDPŠM)*, što je u formalno-pravnom pogledu jasno komunicirano prema zainteresiranim stranama u javnoj raspravi, što se, s obzirom na pravila SDPŠM-a, odnosi na operatore i pružatelje usluga na tržištu elektroničkih komunikacija. U tom pogledu, bez obzira na status odobrenja *Okvirnog nacionalnog programa (ONP)*, ne postoje nikakve prepreke za pokretanje javne rasprave. Nadalje, skrećemo pažnju kako je ONP okvirni plan na razini RH, tj. samo jedna od mogućnosti za gradnju širokopojasnih mreža uz državne potpore kojom se taj proces pokušava olakšati na razini ishođenja odobrenja uporabe državnih potpora od strane *Europske komisije*. Predmetna javna rasprava dio je obvezne procedure propisane smjernicama za gradnju širokopojasnih mreža uz državne potpore u bilo kojoj varijanti tj. bez obzira na (ne)postojanje/(ne)odobrenje ONP-a (no naravno, istodobno je to i obvezno strukturno pravilo u okviru ONP-a ako se projekt želi realizirati uklapanjem u taj okvir). Svrha predmetne javne rasprave definirana je navedenim smjernicama i jednaka je za sve moguće slučajeve gradnje širokopojasnih mreža uz državne potpore, bilo to izvan ili unutar okvira ONP-a, sredstvima ESI fondova i/ili države/JLS-ova. Također, Grad Krk je u tom smislu i obavijest o pokretanju javne rasprave prosljedio tijelima državne uprave koja su uključena u postupke odobrenja ONP-a, odnosno bit će odgovorna za nadzor i koordinaciju Okvirnog nacionalnog programa kao Nositelj Okvirnog programa (NOP) te posredničko tijelo razine 1/2 (PT-1/2) u sustavu tijela državne uprave zaduženih za upravljanje strukturnim fondovima EU-a u razdoblju 2014.-2020. Grad Krk je, u suradnji sa stručnim suradnicima uključenim u projekt, prije pokretanja javne rasprave, napravio sve potrebne organizacijske analize i analize vremenskog plana provedbe projekta i evaluirao rizike povezane s pokretanjem javne rasprave prije formalnog odobrenja ONP-a, te zaključio da isto ne predstavlja značajan rizik za daljnje odvijanje svih planiranih projektnih aktivnosti, odnosno pravovremeni završetak pripreme projekta.

Očitovanje REA-e

2. Na temelju kojih u Europi priznatih metoda se odredio optimalan model organizacije i financiranja, jer:

Odgovor Grada Krka

Optimalan model organizacije i financiranja određen je na temelju metoda i prakse koje se već više od desetak godina primjenjuju u sektoru elektroničkih komunikacija unutar programa i projekata poticane izgradnje širokopojsnih mreža u EU-u. Detaljni opisi istih nalaze se unutar referenciranih dokumenata PRŠI-ja. Također napominjemo da dokument PRŠI-ja koji je javno objavljen za potrebe javne rasprave nije i potpuni dokument PRŠI-ja sa svim pripadajućim financijskim i ekonomskim analizama, analizom rizika i organizacijskim planom projekta. Grad Krk isto smatra povjerljivim informacijama koje će, sukladno provedbenim pravilima sufinanciranja europskim strukturnim fondovima i odobrenju projekta u pogledu pravila državnih potpora, biti stavljene na raspolaganje tijelima Europske komisije, NOP-u, odnosno tijelima u sustavu upravljanja europskim strukturnim fondovima u Hrvatskoj u razdoblju 2014.-2020., a za potrebe ishoda svih potrebnih odobrenja provedbe projekta.

Očitovanje REA-e

a. Iz Komunikacije Komisije Europskom parlamentu i Vijeću o provedbi - Direktive o energetske učinkovitosti (COM2013) 762 final) proizlazi da Direktivom o javnoj nabavi utvrđen okvir za nabavu, a njen je cilj osiguranje načela kao što je pošteno tržišno natjecanje i postizanje najbolje vrijednosti za novac poreznih obveznika. Obveza javne nabave uvjetovana je elementima kao što su troškovna učinkovitost, tehnička prikladnost i šira održivost koje se postižu usporedbom troškovne učinkovitosti ukupnih životnih troškova projekta.

Odgovor Grada Krka

Referenciranje na Komunikaciju Europskog parlamenta i Vijeća vezano uz energetske učinkovitost za projekt iz sektora elektroničkih komunikacija čiji je primarni cilj rješavanje tržišnog neuspjeha na tržištu širokopojsnog pristupa na području Krka je bespotrebno. No ako se već referencira pitanje energetske učinkovitosti, željeli bismo naglasiti da svaka napredna elektronička komunikacijska infrastruktura (EKI) i elektronička komunikacijska mreža (EKM) nove generacije, te s njima povezane aktivne mrežne komponente i oprema, donose u pravilu uštedu utrošene električne energije, zbog primjene naprednijih tehnoloških postupaka u proizvodnji poluvodičkih elemenata i sklopova, što je adekvatno i artikulirano kroz sve novije serije relevantnih ITU-T i IEEE preporuka. Prema tome, uvođenje mreža sljedeće generacije samo po sebi donosi energetske uštede na istoj kvantitativnoj razini, neovisno o organizacijskim i financijskim aspektima projekta. U pogledu projekata poticane izgradnje širokopojsnih mreža, prvenstveno je nužno kvalitativno i kvantitativno analizirati tržišni neuspjeh na određenom području, kako bi se posljedično, između ostalih bitnih obilježja projekta, mogao definirati odgovarajući organizacijski i financijski model provedbe projekta, što je i adekvatno napravljeno u cjelokupnom dokumentu PRŠI-ja za Krk.

Očitovanje REA-e

b. Europska komisija u Digitalnoj agendi za Europu navodi model javno privatnog partnerstva kao model u okviru kojega porezni obveznici mogu postići vrijednost za novac zbog uštede energije i održavanja kao usluge koje isporučuje privatni partner javnom i koju uslugu javni partner kontinuirano mjeri te plaća po izvršenoj isporuci. Sukladno propisima iz područja javno privatnog partnerstva, procjena očekivane vrijednosti za novac provodi se procjenom i usporedbom ukupnih životnih troškova.

Odgovor Grada Krka

U ovom komentaru skrećemo pozornost na površni i pogrešni kontekst tumačenja navoda iz Digitalne agende za Europu (COM/2010/0245 f/2) vezanih uz javno-privatno partnerstvo i uštedu energije. Naime, isto se navodi unutar dijela Digitalne agende posvećenog istraživanju i inovacijama, odnosno dijela posvećenog energetskim uštedama i smanjenju emisije štetnih plinova pri čemu se apostrofira potreba

uvođenja naprednih ICT aplikacija kojima bi se omogućilo i kontroliralo ostvarenje energetske uštede, odnosno energetske učinkovitosti. U tom pogledu naglašavamo da su projekti poticane izgradnje širokopojsnih mreža prvenstveno projekti izgradnje komunikacijske infrastrukture nove generacije, koji posredno (između ostalih sektora i koristi) predstavljaju i preduvjete za ostvarenje ostalih ciljeva Digitalne agende.

Očitovanje REA-e

c. Ugovorom o funkcioniranju Europske unije (UFEU) u više se navrata potiče upravo metoda utvrđivanja vrijednosti za novac poreznih obveznika primjenom metode usporedbe ukupnih životnih troškova.

Odgovor Grada Krka

Tvrdnja ne stoji. U referenciranom Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (UFEU) ne postoje navodi u kojima se potiče metoda utvrđivanja vrijednosti za novac poreznih obveznika primjenom metode usporedbe ukupnih životnih troškova. Budući da se u formalno-pravnom smislu radi o izvorišnom i temeljenom dokumentu EU-a, bilo bi neprikladno da se takve metodološke i proceduralne odredbe nalaze u dokumentu te razine.

Očitovanje REA-e

3. Gdje je u prezentiranim dokumentima vidljiv izračun ukupnih životnih troškova i gdje je vidljiva procjena vrijednosti za novac poreznih obveznika?

Odgovor Grada Krka

Kao što je već prethodno obrazloženo, isto je dano u okviru ekonomske analize projekta, koja nije sastavni dio dokumenta PRŠI-ja koji je objavljen radi potreba javne rasprave, odnosno prikupljanja podataka od operatora o stanju postojeće širokopojsne infrastrukture i budućim planovima za ulaganja u infrastrukturu.

Očitovanje REA-e

4. Da bi se mogli uspoređivati modeli – potrebno je izračunati cijeli životni trošak projekta – to znači uključivanje (monetizaciju) svih rizika. Upravo u kontroli troškova koje izaziva materijalizacija rizika privatni sektor ima veću uspješnost od javnog sektora (jednostavno je efikasniji jer mu je to primarno područje djelatnosti. Stoga, uspoređivanje samo putem različitih diskontnih stopa nema smisla. Trošak kapitala privatnog sektora je veći, ali je efikasnost privatnog sektora dovoljno velika da pokrije tu razliku u cijeni kapitala i još osigura koristi za privatni i javni sektor. Naravno, ako se to utvrdi analizom vrijednosti za novac.

Odgovor Grada Krka

Kao što je već prethodno obrazloženo, izbor investicijskog modela primarno je uvjetovan prirodom postojećeg tržišnog neuspjeha na području Krka. Nadalje, diferencijacija slojeva elektroničke komunikacijske infrastrukture, mreže i usluga u investicijskom, vlasničkom, operativnom i poslovnom aspektu, daje dodatne argumente izboru investicijskog modela. Dodatno, povijesni razvoj tržišta na području Krka i njegovi aktualni neuspjesi zaključni su razlog odabira investicijskog modela. Ne stoji tvrdnja da je privatni sektor u području elektroničkih komunikacija efikasniji (isto izgledno vrijedi samo za urbana područja). Efikasnost privatnog sektora u području elektroničkih komunikacija uvjetovana je nasljeđem monopolističkog položaja bivšeg javnog operatora, njegovom privatizacijom i transformacijom prema liberaliziranom tržištu, pri čemu bitnu ulogu ima i regulacija tržišta elektroničkih komunikacija. Također u ovom kontekstu treba razlikovati komercijalna i nekomercijalna područja u Republici Hrvatskoj.

Očitovanje REA-e

5. Poznato nam je da financijsku analizu EU dozvoljava da diskontna stopa za pojedini sektor bude različita od preporučene (Europska komisija za financijsku perspektivu 2014-2020 u okviru Guide to Cost-benefit Analysis of Investment projects (European . Commission, DG REGIO, December 2014) preporuča za financijsku analizu diskontnu stopu od 4%, a za ekonomsku 5%), pri čemu se podrazumijeva da za JPP projekte bude veća nego za tradicionalno financiranje. To propisuje svaka članica posebnim dokumentima – no u slučaju RH to nije odrađeno.

Odgovor Grada Krka

Tvrdnja stoji.

Očitovanje REA-e

6. Iz dokumenta se stječe dojam da se prije javne rasprave preferiraju određeni modeli što je argumentirano izračunima povrata investicije pri čemu su korištene vrijednosti za diskontnu stopu 15% - zanima nas na osnovu čega je određena ta stopa.

Odgovor Grada Krka

Stopa je određena temeljem odluke HAKOM-a referencirane u PRŠI-ju i uzimajući u obzir dodatni investicijski rizik za NGA mreže.

Očitovanje REA-e

7 .No, istovremeno službena diskontna stopa naše AJPP je 5,5% za projekte javno privatnog partnerstva dok je WACC oko 6,25%.

Odgovor Grada Krka

Kao što je već prethodno obrazloženo, projekt se ne provodi po modelu JPP-a, pa navedena stopa AJPP-a nije relevantna niti primjenjiva. Ne ulazeći u ispravnost metode određivanja službene diskontne stope i WACC-a od strane AJPP-a, skrećemo pozornost da su iste možda relevantne za projekte primarno iz građevinskog sektora, gdje dosada i jedino postoji praksa provedbe projekata po modelu JPP-a u Hrvatskoj.

Očitovanje REA-e

8. Primijenjene računke diskontne stope su u svakom slučaju prevelike, jer to znači da bi privatni partner trebao imati ekstremne stope povrata da bi isplatio investiciju. Kada bi ove stope od 15% primijenili na izgradnju mreže u Zagrebu, pa čak i u Londonu, Briselu, ispalo bi da je projekt izrazito negativan...

Odgovor Grada Krka

Demogeografske osobine i tržišni uvjeti u najvećim europskim gradovima nisu niti približno usporedivi s niti jednim hrvatskim gradom, a ponajviše ne s Krkom. Smatramo da ne stoji tvrdnja da bi projekti u takvim velikim europskim gradovima uvijek bili neisplativi i sa stopom od 15%. No to je irelevantno, jer u tim gradovima i pripadajućim državama vrijede druge diskontne stope.

Očitovanje REA-e

9. Nadalje, financijskom analizom računa se jaz koji je potreban za izračun iznosa koji financira EU - dakle ispada da bi za projekte EU iznos donacije bio veći za JPP odnosno da JLS preostaje isključivo javni DBO, a za što velika većina nema odgovarajući fiskalni kapacitet.

Odgovor Grada Krka

Skrećemo pozornost da se ovdje radi o udjelu potpora, ne nužno i pokazatelju koji je podudaran s udjelom državnih potpora i udjelom sufinanciranja projekta sredstvima iz fondova EU-a i nacionalnog udjela. Odgovarajuća ograničenja u pogledu vrijednosti ovih udjela u hrvatskim okvirima u ovom trenutku nisu poznata, te ih nije moguće adekvatno inkorporirati u okvirnu analizu opcija (što nije niti

nužno, jer se prvenstveno radi o okvirnoj analizi opcija). U tom smislu, Grad Krk, u okviru financijske analize projekta, ima razrađene opcije financijske provedbe projekta ovisno o prihvatljivim vrijednostima tih udjela.

Očitovanje REA-e

10. Javni DBO dodatno je poboljšán primjenom povoljnije diskontne stope od 10% argumentirano manjim troškom zaduživanja javnih vlasti od privatnih ulagača. Taj argument nije ničim potkrijepljen, a odmah stvara nesumjerljive rezultate. U studiji je napravljena tek elementarna demografska i ekonomska analiza – na temelju čega se vršila procjena potražnje?

Odgovor Grada Krka

Podatke o troškovima zaduživanja JLS-a u Hrvatskoj moguće je pronaći na brojnim službenim mrežnim stranicama tijela državne razine, JLS-ova, te u značajnom broju znanstvenih publikacija, također u Hrvatskoj. U obzir treba uzeti i visinu troškova zaduženja kod sufinanciranja vlastitim sredstvima projekata koji su primarno sufinancirani sredstvima europskih fondova, a koji još mogu biti dodatno manji uzevši u obzir mogućnost zaduženja putem posebnih kreditnih aranžmana (npr. EIB, HBOR i sl.). Smatramo potpuno adekvatnom navedenu stopu od 10%, kao pretpostavljenu srednju, i k tome još stopu koja ima dovoljno konzervativnu vrijednost.

Obrazloženje analize potražnje dovoljno je detaljno navedeno u tekstu PRŠI-ja koji je objavljen za javnu raspravu, uključujući tu i rezultate ankete. Tvrdnja da se radi o „elementarnoj“ analizi potpuno je neprihvatljiva.

Očitovanje REA-e

11. Smatramo da anketa nije dovoljna kao ulazni podatak za procjenu isplativosti. Nije poznata demografska struktura bitna za potražnju niti je napravljena sektorska analiza.

Odgovor Grada Krka

Navedeno mišljenje nije prihvatljivo, rezultati ankete ne predstavljaju jedini ulazni podatak za procjenu financijske i ekonomske isplativosti projekta u PRŠI-u.

Očitovanje REA-e

12. Nije izračunat fiskalni kapacitet Grad Krka, odnosno dokazano da Grad može samostalni isfinancirati radove ukoliko se bude radilo o Javnom DBO.

Odgovor Grada Krka

Navedena tvrdnja je neprihvatljiva. Fiskalni kapacitet Grada Krka analiziran je u sklopu financijske analize projekta (nije dio dokumenta PRŠI-ja koji je objavljen za javnu raspravu).

Očitovanje REA-e

13. Nije argumentirana (u kontekstu javnog DBO) sposobnost Grada da kvalitetno vodi projekte izgradnje širokopojasne infrastrukture, te pretpostavka da će troškovi održavanja i upravljanja izgrađenom infrastrukturom biti manji nego da to rade specijalizirana poduzeća.

Odgovor Grada Krka

Navedena tvrdnja je neprihvatljiva. Sve pobrojano je adekvatno obrađeno u organizacijskom planu projekta (nije dio dokumenta PRŠI-ja koji je objavljen za javnu raspravu).

Očitovanje REA-e

14. U prijedlogu PRŠIja a vezano uz implementaciju FTTH mreže razmatrana je isključivo P2P topologija iako postavljene zahtjeve može zadovoljiti i P2MP topologija (uz manji split ratio. Nadalje, P2MP topologija je odbačena uz pretpostavku da ne pridonosi značajnim uštedama s obzirom na nemogućnost šireg korištenja postojeće kableske kanalizacije (navodi se da ista prema procjeni pokriva i samo 15% područja izgradnje, a stvarna pokrivenost će biti dostupna nakon što operatori dostave podatke). Također, uvjet većeg broja ova (dovoljna su 4 street cabinet) kod P2MP topologije a vezano uz usklađenost sa Pravilnikom o SDM ujedno znači i manji MPoP za smještaj opreme operatora. Slijedom navedenog a imajući u vidu troškovnu učinkovitost slijedi zaključak da bi i topologiju trebalo detaljnije analizirati. Da li će se po primitku stvarnih podataka o dostupnoj kableskoj kanalizaciji kao rješenje za implementaciju FTTH mreže razmatrati i P2MP topologija?

Odgovor Grada Krka

Tehnološke osobine P2MP topološkog rješenja, kao i povezane financijske i ekonomske osobine tog rješenja u dužem vremenskom razdoblju, te prednosti i nedostaci u odnosu na P2P topologiju, općenito su poznati nositelju projekta, detaljno su razmatrani i obrazlagani u okviru strukovnog dijela projektnog tima te ih se nema namjeru dodatno obrazlagati u PRŠI-ju.

Kako se ne bi površno tumačilo ključne osobine P2MP tehnologije te primjenjivost i održivost njenih pozitivnih osobina u predmetnom projektu, a u svjetlu važeće regulative i ciljeva projekta, u nastavku iznosimo samo neke elementarne činjenice kako bismo komentatorima ukazali na smjer u kojem je isto potrebno razmatrati. Većina prednosti P2MP topologije odnosno mrežne PON arhitekture nije održiva u uvjetima važeće hrvatske regulative za svjetlovodne distribucijske mreže (SDM), a niti na odgovarajući način podržava ostvarenje ciljeva ovog projekta, dok nedostaci dolaze do izražaja iz više razloga. U slučaju P2MP topologije, na razini MPoP-a ne postoji P2P dostupnost do svakog krajnjeg korisnika i razvezivanje lokalne petlje za potrebe fizičkog pristupa operatora korisnika SDM-a može se provoditi samo na razini pojedinačnog distribucijskog čvora (DČ) koji odvaja distribucijski dio mreže (izveden kao P2P) od (dovodnog) spojnog (izvedenog kao P2MP) uz uvjet da je DČ izveden na tome odgovarajući način. Prednost manjeg MPoPa (prvenstveno manji optički razdjelnik), kao ni manjeg broja niti u dovodnom (spojnom dijelu) P2MP mreže, ovdje nije održiva. Naime, sukladno Pravilniku o SDM-ovima, u distribucijskom dijelu mreže agregiranom u svakom DČ-u koji pokriva određeni dio naselja mora postojati P2P veza prema svakom krajnjem korisniku pri čemu ista mora biti rastavljiva prema dovodnom (spojnom) dijelu mreže prema MPoP-u tj. završavati na svjetlovodnim konektorima u DČ-u (svaki DČ mora operatorima korisnicima omogućavati tehnološki neutralan pristup fizičkom sloju SDM-a na razini svakog krajnjeg korisnika u obuhvatu tog DČ-a). To znači da pored manjeg MPoP-a (što je ovdje prividno prednost) u ovom slučaju imamo zapravo veće i složenije DČ-ove, tj., u odnosu na P2P rješenje na razini MPoP-a, razdjelnik se iz MPoP-a zapravo distribuira na više uličnih kabineta/DČ-ova. Razvidno je da isto ima najmanje sljedeće nedostatke na razini projekta: ukupno se zapravo troši više razdjelnog prostora (u MPoP-u se može postići veća gustoća pakiranja i to puno jednostavnije i u kontroliranim uvjetima okoline), izraženiji je problem pronalaženja odgovarajućeg prostora za ulične kabinete (veći su ili ih treba biti više manjeg kapaciteta), tehničko rješenje uličnog kabineta je složenije i skuplje (mora sadržavati razdjelnike, prostor za djelatnike i sl.), pouzdanost infrastrukture je manja (više konektiranja u težim uvjetima), održavanje, ispitivanje i nadzor te upravljanje infrastrukturom su složeniji i skuplji (konektiranje na više lokacija, ispitivanje stanja svjetlovodnih niti na/s više lokacija odnosno problematičniji nadzor iz MPoP-a preko splitera korištenjem posebnih/skupljih nadzornih rješenja, ispad više od jednog korisnika (tipično 16 ili 32, ovisno o djelatniku) pri ispadu dovodne niti, složenija detekcija kvara, sve u težim uvjetima okoline i sl.), operatori korisnici koji koriste Ethernet P2P pristupnu tehnologiju mogu pristupiti krajnjim korisnicima samo preko relevantnog DČ-a što znači da oni sami moraju do predmetnog DČ-a (odnosno više DČ-ova ako žele pokriti korisnike u više različitih dijelova naselja) položiti svjetlovodni kabel s odgovarajućim brojem niti (minimalni preduvjeti za to su da u Krku imaju svoj MPoP gdje će smjestiti svoju aktivnu opremu (ako DČ nije zamišljen kao aktivni), da iz tog

MPOP-a imaju vezu prema agregacijskoj/jezgrenoj mreži, da postoji kabelska kanalizacija do relevantnog DČ-a i slobodni prostor u istoj), tj. isto bi zahtijevalo dodatna ulaganja na strani operatora korisnika (prednost troška koji je izbjegnut na razini dovodnog P2MP dijela korištenjem kabela manjih kapaciteta (povoljnost s motrišta troška gradnje) zapravo se pretvara u nedostatak u vidu dodatnog troška koji se prebacuje na takvog operatora korisnika, utječe negativno na isplativost njegovog poslovnog slučaja kao i na utilizaciju SDM-a), da prijeđu na G-PON tehnologiju na razini svoje opreme u MPOP-u (opet dodatna ulaganja plus mogućnost fizičkog dostupa do krajnjih korisnika samo na razini pojedine spliterske grupe) ili odricanje od pristupa na fizičkom sloju i zakup podatkovnog toka - sve navedeno bi u hrvatskim tržišnim uvjetima i uz trenutnu tržišnu snagu alternativnih operatora zasigurno rezultiralo vrlo slabom utilizacijom mreže i kontraproduktivno djelovalo na postavljene ciljeve projekta.

Jedan od ključnih ciljeva ovog projekta je eliminirati evidentni tržišni neuspjeh na području grada Krka što se sukladno provedenoj analizi postiže kroz osiguranje tehnološki neutralne, otvorene i dugoročno održive pasivne mrežne infrastrukture koja će omogućiti svim operatorima korisnicima otvoren fizički pristup pasivnom sloju/infrastrukturi tj. niti do svakog krajnjeg korisnika pod jednakim uvjetima uz održivi, komercijalno isplativi poslovni slučaj, a svakom krajnjem korisniku neuvjetovan izbor operatora. Infrastrukturnim P2P rješenjem koje je kao rezultat razmatranja relevantnih tehno-ekonomskih parametara predloženo u PRŠI-u to se maksimalno podupire.